

Dnr: BTH-2.3.5-0085-2024
2024-04-18

Utbildningsdepartementet
Tomas Gustavsson

Skrivelse med anledning av att högskoleförordningens regler i flera väsentliga avseenden inte är tillämpliga för utbildningar som ges inom ramen för förordning (2018:1519) om behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning

Att trakasserier, hot och hat mot universitetslärare blivit vanligare på våra lärosäten uppmärksammades i en delrapport, *Hot och hat mot forskare och lärare vid Svenska universitet och lärosäten 2022*, som bygger på en undersökning som Nationella sekretariatet för genusforskning vid Göteborgs universitet utförde i samverkan med SULF och SUHF. Rapporten baseras på en enkät till verksamma forskare och lärare. Rapporten visar att fyra av tio universitetslärare utsatts för hot. Av de som utsatts för hot och trakasserier uppgav nästan hälften att agerandet kom från studenter. Av rapporten framgår också att konsekvenserna av såväl utsatthet som risk/oro för utsatthet anges av de svarande vara betydande för möjligheten att utföra sitt arbete på bästa sätt.

Lärosätenas främsta verktyg för att hantera studenter som är hotfulla är de disciplinära åtgärder som föreskrivs i högskoleförordningen. Motsvarande regler återfinns även i skollagen, men varken skollagen eller högskoleförordningen reglerar de utbildningar som ges vid svenska lärosäten med stöd av förordning (2018:1519) om behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning. Att reglerna för disciplinära åtgärder inte gäller för studenter på behörighetsgivande utbildningar kan leda till allvarliga arbetsmiljöproblem om dessa studenter agerar hotfullt mot lärare eller andra studenter.

Problematiken har lyfts av flera lärosäten till bland annat SULF:s förbundsordförande Sanna Wolk, som medverkade på basårskonferensen 2023, och till SUHF:s ordförande Hans Adolfsson.

Utifrån regeringens vilja (STEM-strategi) och Sveriges behov av att få fler utbildade inom bland annat ingenjers- och naturvetenskapliga utbildningar bör även basårsstudenternas möjligheter att få tillgång till studiemedel förbättras.

Dnr: BTH-2.3.5-0085-2024
2024-04-18

Benämningen *förutbildningspoäng* finns idag inte definierad i förordning eller liknande, likt högskolepoäng eller poäng för studier vid vuxenutbildningen. Studenter som läser basårutbildningar vid landets lärosäten och tidigare haft studiemedel för studier på grundnivå- eller avancerad nivå, måste klara av samtliga poäng på basåret för att få studiemedel för efterföljande utbildning. Ett exempel: en student som läst en termin på en samhällsvetenskaplig eller konstnärlig utbildning får upp intresset för en teknisk eller naturvetenskaplig utbildning vilken kräver särskilda förkunskaper vilka studenten inte läst under gymnasietiden. Studenten söker och genomför därför en basårutbildning men fullföljer inte eller blir underkänd på en kurs som inte krävs för vidare studier. Studenten kommer därefter in på sin sökta högskoleutbildning inom STEM-området men kommer att nekas studiemedel från CSN på grund av ofullständig utbildning på basåret. Vid vuxenutbildning kräver CSN 75 % avklarade kurser för att få fortsatta studiemedel och vid högskolestudier krävs 62,5 % första året och 75 % resterande år. CSN:s svar på varför detta skiljer sig åt jämfört med basårutbildning är att det inte finns någon definition för förutbildningspoäng.

Nätverket för lärare vid lärosäten som bedriver behörighetsgivande utbildningar uppväktar regeringen att verka för att dessa utbildningar också omfattas av Högskoleförordningen (HF) 10. kap. disciplinära åtgärder. På samma sätt uppväktar nätverket regeringen att verka för att omfattningen av studier på behörighetsgivande utbildningar ska anges i enlighet med HF.

Eva Pettersson
Prorektor

Henrick Gyllberg
Högskoledirektör

Bilaga: Följande beskrivningar av händelser har inkommit från lärosäten inom basårnätverket